

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวิน สีนวล

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๔๑ ม. ๑ ต. ตะโละไกรทอง อ. ไม้แก่น จ. ปัตตานี

โทรศัพท์ ๐๙๖-๓๒๔๔๗๖๓ Facebook - Line -

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๐ .. ปัจจุบันอายุ ๖๘ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษาที่ ๔

สถาบันการศึกษา โรงเรียนวัดโชติธรร

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๖๕,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ยางพารา

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงยางพารา เนื้อที่ ๑ ไร่ โดยแปลงเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ต้นแบบได้นำหลักวิชาการมาใช้เต็มรูปแบบ ทั้งการ
ตรวจวิเคราะห์ดิน การกำจัดวัชพืชโดยใช้วิธีตัดหญ้า (ไม่ใช่ยาฆ่าหญ้า) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การดูแล
สวนยางพาราและกรีดยางถูกหลักวิชาการ ซึ่งในแปลงเรียนรู้แห่งนี้ ยังมีฐานการเรียนรู้ต่าง เช่น การเลี้ยงปลาในดุกในบ่อซี
เมนต์ การปลูกผักกูด การปลูกสละดินโดแซมสวนยางพารา เพื่อเพิ่มรายได้อีกด้วย

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิต

หลักสูตร

๑. การทำน้ำหมักชีวภาพ ต่างๆ
๒. การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพอย่างง่ายในการปรับปรุงคุณภาพดิน
๓. การผสมปุ๋ยเคมีไว้ใช้เอง
๔. การวิเคราะห์ดินเบื้องต้น

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การใช้สารชีวภัณฑ์ในแปลงยางพารา

หลักสูตร

๑. การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาและนำใช้มาป้องกันโรคที่เกิดเชื้อรา(รากขาว)
๒. การใช้เชื้อราเมตาไรเซียมกำจัดปลวกในสวนยาง

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา

หลักสูตร

๑. การผลิตยางก้อนถ้วยคุณภาพ
๒. การปรับปรุงคุณภาพดินในแปลงยางพารา
๓. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๔. การจัดการดูแลสวนยางพาราเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การเพิ่มรายได้ในสวนยางพารา

หลักสูตร ๑.ปลูกพืชแซมสวนยางพาราเพื่อเพิ่มรายได้

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพอย่างง่ายในการปรับปรุงคุณภาพดิน
๒. การผสมปุ๋ยเคมีไว้ใช้เอง
๓. การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาและนำมาป้องกันโรคที่เกิดเชื้อรา
๔. การผลิตยางก้อนถ้วยคุณภาพ
๕. การจัดการดูแลสวนยางพาราเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เกษตรผสมผสาน /เศรษฐกิจพอเพียง/ทฤษฎีใหม่
๒. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

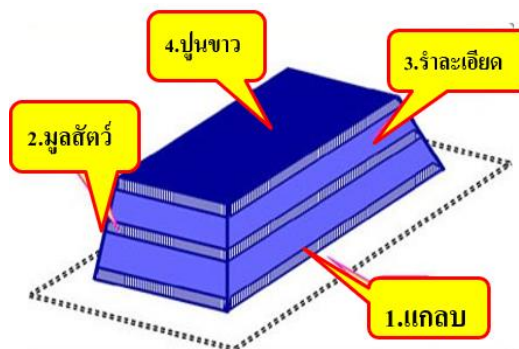
๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. ปลูกพืชแซมสวนยางพาราเพื่อเพิ่มรายได้
๒. การผลิตสินค้าปลอดภัย
- ๓.การวิเคราะห์ดินเบื้องต้น

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพอย่างง่ายในการปรับปรุงคุณภาพดิน สามารถลดต้นทุนการผลิตและลดการระบาดของโรครากขาวใบร่วง โดยในการถ่ายทอดให้เกษตรกรที่รับบริการเป็นการฝึกปฏิบัติจริงและให้และให้กลับนำไปทดลองใช้ในแปลงของเกษตรกรเองเป็นที่เกษตรกรที่มีความสนใจเป็นอย่างมาก โดยมีเนื้อหา ดังนี้

๑) มูลสัตว์	๑๐	กระสอบ
๒) แกลบ	๒๐	กระสอบ
๓) รำ	๑๐	กิโลกรัม
๔) ปูนขาว	๑๐	กิโลกรัม
๕) Em	๐.๕	ลิตร
๖) กากน้ำตาล	๑๐	กิโลกรัม
๗) น้ำ	๒๐๐	ลิตร

ขั้นตอนวิธีทำ

- (๑) นำวัสดุต่างๆ มากองซ้อนกันเป็นชั้นๆ แล้วคลุกเคล้าให้เข้ากัน
- (๒) น้ำหมักชีวภาพ(น้ำ+กากน้ำตาล +Em) หรือน้ำสกัดชีวภาพ ๑-๓ ลิตร ผสมในน้ำ ๒๐๐ ลิตร เพื่อใช้ราดกองปุ๋ยหมัก ในขณะที่คลุกเคล้าเศษพืช ให้ขึ้นอยู่ตลอดเวลาแต่อย่าให้แฉะ คลุกให้เข้ากันจนทั่วให้ได้ความชื้นพอหมาดๆอย่าให้แห้งหรือขึ้นจนเกินไปหรือลองเอามือขยำปีบดู ถ้าส่วนผสมเป็นก้อนไม่แตกออกจากกันแสดงว่าใช้ได้ แต่ถ้าเมื่อรู้สึกขึ้นๆไม่แฉะหรือแตกออกจากกันยังใช้ไม่ได้ต้องรดน้ำเพิ่ม
- (๓) หมักกองปุ๋ยหมักไว้ ๗ วัน พลิกกลับกองปุ๋ย
- (๔) ครบ ๓ สัปดาห์สามารถนำไปใส่กับต้นพืชได้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด																	
เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพท.)																	
จังหวัด...ปัตตานี.... ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568																	
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ	
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68		
1. ประชุมชี้แจง จ.ท.						1-12										สนง.เกษตรอำเภอ	
2. การวิเคราะห์ศักยภาพ																	
2.1 ประเมินศักยภาพ ศพท.	12	ศูนย์				1-9										ศพท., สนง.เกษตรอำเภอ	
2.2 จัดทำขอรับสนับสนุนงบประมาณ	9	ศูนย์						1-9								ศพท., สนง.เกษตรอำเภอ	
3.การพัฒนาศักยภาพ ศพท.และศูนย์เครือข่าย																	
3.1 จัดทำแผนการพัฒนา ศพท.	12	ศูนย์				ทุก ศพท										ศพท., สนง.เกษตรอำเภอ	
3.2 การปรับปรุงฐานเรียนรู้	12	ศูนย์				ทุก ศพท.						1-9	ทุก ศพท.	ศพท., สนง.เกษตรอำเภอ, สถานีพัฒนาที่ดิน, สนง.ประมง, สนง.ปศุสัตว์			
- เตรียมการ								1-9			1-12						
- ปรับปรุงข้อมูล															1-9	ทุก ศพท.	
- ปรับปรุงฐานเรียนรู้															1-9	ทุก ศพท.	
- จัดทำเอกสารเผยแพร่															1-9	ทุก ศพท.	
3.3 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้	12	ศูนย์				ทุก ศพท.						1-9	ทุก ศพท.	ศพท., สนง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สนง.ประมง, สนง.ปศุสัตว์			
- เตรียมการ / วางแผน							1-9			1-12							
- ดำเนินการ													1-9		ทุก ศพท.		
3.4 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำศพท.	12	ศูนย์							1-9					1-9	ทุก ศพท.	- ศพท.,สนง.เกษตรอำเภอ, สถานีพัฒนาที่ดิน,สนง.ประมง, สนง.ปศุสัตว์	
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลวิชาการ ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร						1-12											
3.5 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	12	ศูนย์															สนง.เกษตรอำเภอ,,สถานีพัฒนาที่ดิน,สนง.ประมง,สนง.ปศุสัตว์
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย								1-12									
- ปรับปรุง/พัฒนา														1-12			
3.6. คณะกรรมการ ศพท.																	
- ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการเครือข่าย ศพท.และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด								ทุกศพท			ทุกศพท			ทุกศพท	ทุกศพท	สนง.เกษตรอำเภอ,สนง.ปศุสัตว์ ,สนง.ประมง,ศวช.(ปัตตานี),ศวท.(ปัตตานี)	
- ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพท. ระดับอำเภอ	12	ศูนย์					ทุกศพท		ทุกศพท			ทุกศพท		ทุกศพท			
4. การให้บริการของ ศพท.																	
4.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง								ทุก ศพท.							ศพท.
4.2 การให้บริการด้านการเกษตร	12	ครั้ง								ทุก ศพท.							ศพท.
4.4 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	12	ศูนย์								ทุก ศพท.							ศพท.
5. การอบรมเกษตรกร	20	ราย	60,000					1-12				1-12				- สนง.เกษตรอำเภอ	
6. การสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อขับเคลื่อน ศพท.(รัฐ/เอกชน/ชุมชน)	12	ศูนย์	153,600				ทุก ศพท.										
7.1 ฐานเรียนรู้								1-12				1-12				สนง.พัฒนาที่ดิน, สนง.ประมง, สนง.ปศุสัตว์	
7.2 เอกสารวิชาการ	12																
7.3 ถ่ายทอดความรู้																	
7.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิต										1,4,5,6,8							
8. ติดตามประเมินผลและรายงาน																	
8.1 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	12	ครั้ง								ทุกวัน 25 ของเดือน		รายงานทุก ศพท.				- สำนักงานเกษตรอำเภอ, ศพท.	
8.2 สรุปผลการดำเนินงาน	1	ครั้ง													ทุก ศพท.	- สำนักงานเกษตรอำเภอ	
	1	คือ	ศพท. อ.เมืองปัตตานี				2	คือ	ศพท. อ.แม่ลาน			3	คือ	ศพท. อ.ไม้แก่น			
	4	คือ	ศพท. อ.หนองจิก				5	คือ	ศพท. อ.ยะรัง			6	คือ	ศพท. อ.ปะนาเระ			
	7	คือ	ศพท. อ.โคกโพธิ์				8	คือ	ศพท. อ.ยะหริ่ง			9	คือ	ศพท. อ.สายบุรี			
	10	คือ	ศพท. อ.มายอ				11	คือ	ศพท. อ.ทุ่งยางแดง			12	คือ	ศพท. อ.กะพ้อ			

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการประชุมแผนการจัดทำแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในระดับอำเภอโดยใช้เวทีการจัดประชุม ปีละ ๔ ครั้ง โดยมีคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย ศพก.และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาซึ่งจัดทำเป็นแผนการปฏิบัติการของอำเภอ โดยใช้วิธีการและแนวทางการจัดแผนดังนี้

๑. วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหา

- ทบทวนและประเมินแผนปฏิบัติงานที่ผ่านมาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้ได้ตามวัตถุประสงค์ในพื้นที่มากที่สุดและได้รับประโยชน์สูงสุดในแต่ละโครงการ/กิจกรรม/การแก้ไขปัญหาและการบริการ โดยใช้ยึดหลัก คน สินค้า พื้นที่ วิเคราะห์เชิงพื้นที่ (พื้นที่ไหนมีปัญหา/ศักยภาพ)และวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงานรัฐ, อปท., ภาคเอกชน, ชุมชน, องค์กรพัฒนาเอกชน

๒. กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วม

- ร่วมกันวิเคราะห์ว่าแต่ละหน่วยงานมีภารกิจอะไรที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของปีงบประมาณนี้ จะร่วมกันแก้ปัญหาอะไร หรือพัฒนาเรื่องใดบ้าง เป้าหมายคือใคร ระยะเวลาและสถานที่

๓. ระบุภารกิจและบทบาทของแต่ละหน่วยงาน

- แจกแจงว่าใครรับผิดชอบเรื่องใด แบ่งงานเป็น “โครงการ/กิจกรรม” ที่เสริมกัน (ไม่ซ้ำซ้อน)
- กำหนดตัวชี้วัดของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย

๔. จัดทำระบบติดตามและประเมินผล

- ใช้เวทีประชุมคณะกรรมการ กับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องนำประเด็นในการปฏิบัติงานมานำเสนอ เพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ผลการดำเนินการพร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขร่วมกัน
- มีการทบทวนแผนระหว่างปี เพื่อปรับแก้หากสถานการณ์เปลี่ยน
- ปรับแผนตามข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

-จากประสบการณ์การทำการเกษตรแบบดั้งเดิมที่ผ่านมา พบว่าสภาพเศรษฐกิจที่ผันผวนและไม่คงที่ อีกทั้งยังเผชิญกับปัญหาหลายอย่าง เช่น ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นทุกปี และการระบาดของโรคที่เกิดขึ้นตามสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการปลูกพืชให้ใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ลดต้นทุนการผลิต การวิเคราะห์ดิน การจัดการแปลงยางพาราให้ประสิทธิภาพการผลิต ปลูกพืชเสริมรายได้ เพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิต และสร้างความยั่งยืนให้กับตนเอง

-ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เริ่มจากการทำสวนยางโดยพบปัญหาของ ผลิตยาลดลง และโรคยางที่เกิดจากเชื้อราระบาดในแปลง อีกทั้งราคาปุ๋ยที่เพิ่มขึ้น ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้จัดอบรมให้ความรู้และสนับสนุนปัจจัยในการทดลองมาใช้ในแปลงเรียนรู้ของตนเอง โดย การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การป้องกันและกำจัดโรครากขาวจากสวนยาง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พร้อมทั้งจดบันทึก เพื่อเป็นผลจากการดำเนินการสามารถนำมาขยายผลให้กับเกษตรกรรายอื่นได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร

-การลดต้นทุนการผลิต การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพเป็นแนวทางในการลดต้นทุน เพราะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยเคมีในอัตราลดลง ๒๐-๓๐% หรือการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ช่วยให้ใส่ปุ๋ยได้ตรงตามความต้องการของพืช ลดการใส่ปุ๋ยเกินความจำเป็น ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการผลิต โดยการนำปุ๋ยหมักไปใช้สลับกับปุ๋ยเคมีในแต่ละครั้งการใส่ปุ๋ย และยังช่วยบำรุงดินให้สมบูรณ์อย่างยั่งยืน

-การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำทำให้ผลผลิตลดลง การใส่ปุ๋ยเคมีมากเกินไปก็จะทำให้พืชไม่สามารถนำไปใช้หมดและทำให้สิ้นเปลือง การแก้ปัญหาคุณภาพดิน โดยการวิเคราะห์ดินเบื้องต้น ค่า pH ที่ยางพาราสามารถนำไปใช้ประโยชน์และการเจริญเติบโตสามารถผลิตน้ำยางเพิ่มขึ้น ดังนั้น ในพื้นที่แปลงเรียนรู้ ในการปรับสภาพดินเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ขึ้น จะใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ ๒๐๐-๓๐๐ กก./ปี/ไร่ น้ำหมักชีวภาพ ๒ – ๓ ตัน/ปี/ไร่ และโดโลไมท์ ใส่ประมาณ ๒ กิโลกรัม/ตัน (ยางหน้าตายให้ใส่ ๕ กิโลกรัม/ตัน (หลังจาก ๔ เดือน จะมีน้ำยางให้กรีดตลอดทั้งปี) สามารถกรีดใหม่ได้และยังเพิ่มน้ำยางกว่าเดิมถึง ๔๐% ด้วยคุณสมบัติพิเศษของโดโลไมท์ จะไปซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ เช่น หน้ายางตาย หนองขนเปลือก โรครากเน่า ให้กลับมาเหมือนเดิม

-การลดการระบาดของโรคพืช ยางพารา จะมีโรคที่มีกันแพร่หลายเชื้อราไฟทอป เนื่องจากใช้พันธุ์ RRIM ๖๐๐ ส่วนใหญ่จะเป็นกันมาก ที่เป็นมาในพื้นที่แปลง โรครากขาวที่ทำลายต้นยางพารา การแก้ไขเพื่อลดการระบาดในสวนยางพาราผลิตเชื้อไตรโคเดอร์มาผสมกับปุ๋ยหมักชีวภาพ สามารถป้องกันได้จากโรคเชื้อรา

-**การเพิ่มผลผลิตและมูลค่าผลผลิต** ในแปลงเรียนรู้จะผลิตยางก้อนถ้วยคุณภาพ ในการเพิ่มผลผลิตส่วนใหญ่ในเรื่อง การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์แล้วระยะเวลาการใส่น้อยแต่บ่อยครั้ง จะแบ่ง ๓-๔ ครั้ง/ปี การปรับปรุงสภาพดินให้สมบูรณ์และการใช้กรดฟอสฟอริกในการผลิตยางก้อนถ้วยจะช่วยในเรื่องการทำให้ยางจับตัวเป็นก้อนได้สมบูรณ์และไม่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อมและไม่ทำให้น้ำยางเสีย ทั้งยังไม่มีกลิ่นเหม็นอีกด้วย

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การใช้ไตรโคเดอร์มาผสมกับน้ำหมักชีวภาพ แก้ปัญหาของโรคเกิดจากเชื้อราจากยางพารา เช่น รากเน่าโคนเน่า รากขาว ใบร่วง โดยการนำไตรโคเดอร์มา ครึ่งกิโลกรัม ผสมน้ำหมักชีวภาพจากผลไม้ จำนวน ๒๐๐ ลิตรนำมาราดที่โคนต้น ใช้อัตรา ๑,๐๐๐ ลิตร/ไร่/เดือน ใช้ระยะเวลา ๓ เดือน โดยให้พักการกรีดยาง หลังจากนั้นน้ำยางก็จะให้ผลผลิตมากกว่าเดิมจากต้นที่เคยเกิดโรค

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

-การใช้ปุ๋ยตาม ค่าวิเคราะห์ดิน เป็นวิธีการที่แม่นยำและมีประสิทธิภาพในการจัดการธาตุอาหารในดินให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช ช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยหลักการคือ วิเคราะห์คุณสมบัติของดินก่อน จากนั้นจึงกำหนดสูตรและอัตราการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสม

ขั้นตอนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.เก็บตัวอย่างดิน เก็บจากแปลงปลูกที่จะปลูกพืชจริงๆลึกประมาณ ๑๕-๒๐ ซม. นำดินจากหลายจุดมาผสมรวมกันเป็นตัวอย่างรวมส่งตรวจวิเคราะห์ดิน

๒.อ่านผลวิเคราะห์ดิน ข้อมูลที่ได้มักจะมี เช่น ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ปริมาณอินทรีย์วัตถุ, ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K),

๓.แปลผลและกำหนดสูตรปุ๋ย

- ถ้าดินขาดธาตุใด ก็เลือกใส่ปุ๋ยที่มีธาตุนั้นเป็นหลัก
- ถ้ามีธาตุบางตัวมากเกินไป อาจหลีกเลี่ยงการใส่เพิ่ม
- ปรับ pH ดินตามความเหมาะสม เช่น ใช้ปูนโดโลไมต์ในกรณีดินเปรี้ยว

๔.กำหนดอัตราและช่วงเวลาใส่ปุ๋ย

- ใช้คู่กับคำแนะนำการใช้ปุ๋ยจากหน่วยงานวิชาการ เช่น กรมวิชาการเกษตร
- อาจแบ่งการใส่ปุ๋ยเป็นหลายครั้งตามระยะการเจริญเติบโตของพืช

ข้อดีของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- ๑)ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ย (ไม่ใส่เกินความจำเป็น)
- ๒)เพิ่มผลผลิตและคุณภาพพืช
- ๓)ป้องกันการสะสมของธาตุอาหารเกินในดิน
- ๔)ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำปนเปื้อนปุ๋ย

ตัวอย่าง:

หากผลวิเคราะห์ดินพบว่า:

ดินเป็นกรด (pH ๔.๕) → แนะนำให้ใส่ปูนปรับสภาพดิน

มีฟอสฟอรัส (P) ต่ำ → ใช้ปุ๋ยสูตรที่มี P สูง เช่น ๑๕-๓๐-๑๕

โพแทสเซียม (K) สูง → ลดการใช้ปุ๋ยโพแทสเซียม เช่น งด KCl

คำแนะนำการใช้ปุ๋ย N-P-K สำหรับยางพาราหลังเปิดกรีด

แบบ	ค่าวิเคราะห์ดิน			คำแนะนำการใช้ปุ๋ย (กก./ไร่)		
	OM	P	K	46-0-0	18-46-0	0-0-60
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	40	16	28
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	40	16	21
3	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	43	8	28
4	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	43	8	21
5	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	27	16	28
6	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	27	16	21
7	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	30	8	28
8	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	30	8	21
9	สูง	ต่ำ	ต่ำ	17	16	28
10	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	17	16	21
11	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	20	8	28
12	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	20	8	21

- หมายเหตุ
1. ตันยางพารา 70 ตัน/ไร่
 2. การใส่ปุ๋ยสำหรับยางพาราหลังเปิดกรีด ใส่ปุ๋ยทุกปี แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี โดยใส่ปุ๋ยบริเวณกึ่งกลางระหว่างแถวยางแล้วกลบ ในช่วงต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ยางพารา..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)สละอินโด..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลาดุก..... จำนวน.....๕๐๐ ตัว/บ่อซีเมนต์

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า..ยางพารา.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ...ปุ๋ยเคมี.....เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ...ปุ๋ยหมักชีวภาพ.....เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ... อื่นๆ.....เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒,๓๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๑๐,๕๕๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายพืชผักสวนครัวและรับจ้างทางการเกษตร.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายยาพารา.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑,๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะพร้าว.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๓,๕๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผลไม้ตามฤดูกาล.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๕,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

เกษตรกรต้นแบบ (ศพก.)

๑. ความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น จากการฝึกอบรม ทดลอง และลงมือปฏิบัติจริง
๒. ลดต้นทุนการผลิต ด้วยการใช้เทคโนโลยีหรือแนวทางที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ปุ๋ยหมักชีวภาพ การจัดการโรค การบริหารจัดการแปลงที่เหมาะสม
๓. เพิ่มผลผลิตและมีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ทำให้ขายได้ราคาดีขึ้น
๔. มีรายได้มั่นคง และสามารถต่อยอดสร้างอาชีพเสริม
๕. เป็นที่ยอมรับและภูมิใจ ในฐานะผู้รู้และผู้ถ่ายทอดประสบการณ์
๖. ได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีองค์ความรู้ในการศึกษาดูงาน
๗. การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ

เกษตรกรรายอื่น

๑. ได้รับความรู้ตรงจากประสบการณ์จริง ทำให้เข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้ทันที
๒. มีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ของการทำเกษตรที่ประสบความสำเร็จ
๓. สามารถลดความเสี่ยง เพราะเรียนรู้จากความผิดพลาดและวิธีแก้ของต้นแบบ
๔. มีเครือข่ายช่วยเหลือกัน ทั้งด้านข้อมูล แรงงาน และการตลาด
๕. สร้างแรงบันดาลใจ ให้กล้าปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต

ชุมชน

๑. เกิดการรวมกลุ่มและทำงานร่วมกัน ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง
๒. มีเศรษฐกิจหมุนเวียนในท้องถิ่น จากการซื้อขายปัจจัยการผลิตและผลผลิต
๓. ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะเน้นการผลิตที่ยั่งยืน เช่น ใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ ลดสารเคมี
๔. เป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ ดึงคนภายนอกมาศึกษา
๕. เพิ่มชื่อเสียงและความภาคภูมิใจของชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- **การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ** มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนโดยใช้หลัก BCG Model ในกรรมาวิธีการผลิตโดยการนำเศษพืช เศษอาหาร มูลสัตว์ มาหมักเป็นปุ๋ย เป็นการช่วยเติมธาตุอาหารและปรับปรุงดิน ทั้งยังเป็นการใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมีอีกด้วย
- **การใช้กรดฟอรั่มิกในการผลิตยางก้อนถ้วย** เป็นกรดอินทรีย์ที่ใช้กันมากในวงการยางพารา เพื่อให้ น้ำยางจับตัวกันเป็นก้อนอย่างคุณภาพยางดี ได้อย่างที่สื่อน้ำ เนื้อสะอาด ไม่ปนเปื้อน ลดสารตกค้างและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสลายตัวได้ง่าย ไม่สะสมในดินและน้ำมากเหมือนกรดอินทรีย์แรง ลดความเสี่ยงการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. ลดปริมาณขยะอินทรีย์

- นำเศษพืช เศษอาหาร มูลสัตว์ มาหมักเป็นปุ๋ย
- ลดการเผาขยะหรือเศษซากพืช ซึ่งช่วยลดควันและก๊าซเรือนกระจก

๒. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

- ปุ๋ยหมักช่วยเติมธาตุอาหารและปรับปรุงดิน
- ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมีที่ใช้พลังงานสูงในการผลิตและขนส่ง

๓. ฟื้นฟูและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี
- ช่วยให้จุลินทรีย์ในดินมีความหลากหลายและแข็งแรง

๔. ลดมลพิษน้ำและดิน

- การใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมีช่วยลดการชะล้างสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำ
- ป้องกันการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

๕. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

- เปลี่ยนของเหลือทิ้งให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้
- ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใหม่ เช่น แร่ฟอสเฟตหรือไนโตรเจนจากอุตสาหกรรม

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

การใช้แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลสามารถบ่งบอกถึงข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร เช่น

๑. ลักษณะภูมิศาสตร์และภูมิอากาศ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศ เช่น ที่ราบ ที่สูง เนินเขา

สภาพอากาศ เช่น ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิเฉลี่ย ระยะเวลาฤดูการเพาะปลูก

๒. สภาพดินและแหล่งน้ำ ประเภทของดินในพื้นที่ (ดินร่วน ดินเหนียว ดินทราย ฯลฯ), คุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ของ

ดินแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร เช่น แม่น้ำ ลำคลอง บ่อน้ำ หรือการจัดการน้ำในพื้นที่

๓. ประเภทการเกษตรที่สำคัญ พืชเศรษฐกิจหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล พืชตามฤดูกาล

การเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว แพะ ไก่ ปลา การทำเกษตรแบบผสมผสานหรือเกษตรอินทรีย์

๔. ข้อมูลประชากรเกษตรกร จำนวนเกษตรกรและครัวเรือนเกษตรกร ขนาดแปลงเกษตรเฉลี่ย โครงสร้างวัยและการศึกษา

ในกลุ่มเกษตรกร

๕. ปัญหาและอุปสรรคทางการเกษตรในพื้นที่ ปัญหาดินเสื่อมสภาพ, การขาดแคลนน้ำ, โรคและศัตรูพืช, ปัญหาด้านตลาด

และแหล่งจำหน่าย/จัดรวบรวมสินค้า

๖. โครงสร้างพื้นฐานและบริการสนับสนุน ศูนย์บริการใดบ้างในพื้นที่ เช่น ศจช., ศดปช การเข้าถึงปัจจัยการผลิต

เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย เครื่องมือ และการให้บริการทางการเกษตร

การใช้ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ในการส่งเสริมด้านการเกษตร

๑.วางแผนการส่งเสริมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ใช้ข้อมูลภูมิประเทศ ดิน น้ำ และสภาพอากาศ เพื่อเลือกเทคโนโลยี หรือวิธีการปลูกที่เหมาะสม ปรับแผนกิจกรรมตามฤดูกาลและลักษณะสภาพแวดล้อม

๒.กำหนดกลุ่มเป้าหมายและรูปแบบการส่งเสริม วิเคราะห์ข้อมูลประชากรเกษตรกร เช่น ขนาดแปลง อายุ และความรู้พื้นฐาน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม แบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล กลุ่ม หรือชุมชน

๓. แก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ได้ตรงจุด ใช้ข้อมูลปัญหาดิน น้ำ หรือโรคศัตรูพืช เพื่อวางแผนแนวทางแก้ไข เช่น การฟื้นฟูดิน การจัดการน้ำ หรือการป้องกันโรค จัดหาและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๔.พัฒนาระบบข้อมูลและติดตามผล ใช้ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างฐานข้อมูลเกษตรกรและพื้นที่ เพื่อวางแผนส่งเสริมอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามข้อมูลจริง

๕.เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ใช้ข้อมูลแหล่งน้ำและดินเพื่อวางแผนใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการสูญเสียและความเสียหาย ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดินที่เหมาะสม

๖.ส่งเสริมการตลาดและการแปรรูป วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพืชเศรษฐกิจหลักและความต้องการตลาด เพื่อช่วยเกษตรกรวางแผนผลิตและแปรรูปสินค้า/เชื่อมโยงเกษตรกรกับตลาดหรือกลุ่มแปรรูปที่เหมาะสม

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรในจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในชุมชน มีฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้สามารถสาธิตให้เกษตรกรเห็นผลจริงและทดลองปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนความรู้และสนับสนุน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งการให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ โดยรับเรื่องจากเกษตรกรโดยตรงหรือ คณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย ศพก.ในพื้นที่ ที่ประสบปัญหาทางการเกษตรโดยใช้เวทีการประชุมในแต่ละครั้งในการนำเสนอปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาและประสานงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การแก้ปัญหอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ มีการจัดลำดับความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตรของ ศพก. จะมีหลายช่องทางโดยจะต้องแยกประเภทของเป้าหมายรับบริการ ว่าต้องการรับบริการด้านใดบ้าง และวางแผนการ ในการให้ถ่ายทอดโดย ทาง ศพก.มีเครือข่ายในแต่ละด้านที่มีในพื้นที่ และมีความพร้อมในการให้บริการ ในส่วน ศพก.หลัก เป็นจุดศูนย์หลักในการประสานและ บริการข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการ ทั้งนี้ยังออกจัดนิทรรศการในงานต่างๆ เช่น จังหวัดเคลื่อนที่,คลินิกเคลื่อนที่,งานฟิวเจอร์และ กิจกรรมในชุมชนอีกด้วย

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรในจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในชุมชน มีฐานเรียนรู้ แพลงเรียนรู้สามารถสาธิตให้เกษตรกรเห็นผลจริงและทดลองปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนความรู้และสนับสนุนกันหรือสื่อสารสังคมออนไลน์ (LINEกลุ่ม) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่ร่วมเกษตรกรต้นแบบเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษาคำแนะนำแบบรายบุคคล

ทั้งนี้ เกษตรกรในชุมชนหรือเกษตรกรที่ได้รับองค์ความรู้ไปปฏิบัติ นำความรู้ไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง เช่นการใช้ปุ๋ยหมัก การจัดการโรค ลดต้นทุนการผลิต หรือเทคนิคการปลูกพืช ให้นำมาปรับใช้แปลงตามสภาพพื้นที่ของตนเองให้เกิดประโยชน์ และรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิตและการตลาด ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ

- เพิ่มผลผลิตและคุณภาพสินค้า อย่างมีนัยสำคัญ
- ลดต้นทุนการผลิต โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดการใช้สารเคมี
- เสริมสร้างความมั่นคงทางรายได้ จากการมีสินค้าที่ตรงกับความต้องการตลาด
- เพิ่มความรู้และทักษะด้านการเกษตร อย่างต่อเนื่อง
- เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งในชุมชน ช่วยกันพัฒนาและแก้ไขปัญหา

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

การประชุมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำปัญหาและอุปสรรคข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแผนและวิธีการส่งเสริมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและความต้องการของเกษตรกรเพื่อกำหนดแผนงานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และนโยบายภาครัฐ นำสู่กระบวนการจัดฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ และสาธิตเทคโนโลยีการผลิต โดยใช้พื้นที่ของศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้และทดลอง อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือกัน

ทั้งนี้ยังผลักดันการพัฒนาเพื่อสร้างความยั่งยืนในการส่งเสริมการใช้แนวทางเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. บริหารและกำหนดทิศทางศูนย์เรียนรู้

- วางแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานของศูนย์
- จัดทำแผนกิจกรรมประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

๒. เป็นผู้นำและประสานงาน

- ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของศูนย์ประสานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน
- กระตุ้นและสร้างความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการ สมาชิก และเกษตรกร

๓. สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร

- ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ ๆ
- สนับสนุนการนำแนวคิดเกษตรมาปรับใช้

๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

- ติดตามและประเมินความก้าวหน้าและประสิทธิภาพของกิจกรรม
- แก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๕. เป็นแบบอย่างที่ดี

- แสดงบทบาทผู้นำโดยปฏิบัติจริงให้เห็น เช่น บริหารการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรในพื้นที่ปรับปรุงการผลิต

๖. สร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของศูนย์

- ทำให้ศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความไว้วางใจ
- ส่งเสริมให้ศูนย์เป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการผลิตที่ยั่งยืน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทั้งในด้านการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และรักษาสิ่งแวดล้อม การทำงานร่วมกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ทำให้เกิดความร่วมมือและเครือข่ายที่เข้มแข็ง ส่งผลให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอย่างยั่งยืนความสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เป็นปราชญ์ชาวบ้าน
- เป็นรองผบ.อรบ.ไม้แก่น
- เป็นรองประธานแปลงใหญ่อย่างพาราตำบลตะโละไกรทอง
- เป็นมัคทายกวัด

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- ร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆในชุมชน
- ร่วมเป็นจิตอาสาทำความดีถวายพ่อหลวงรัชกาลที่ ๑๐
- รวบรวมบริจาคเงินสร้างศาลาวัดโชติรส
- ร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อบำรุงและพัฒนาโรงเรียนในชุมชน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำเกษตรต้องเรียนรู้และพัฒนาปรับตัวอยู่เสมอ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ใส่ใจคุณภาพและสิ่งแวดล้อม แบ่งปันความรู้ให้เพื่อนเกษตรกร เพื่อเติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

๑. นางสาวแสงดาว สมใจ	เกษตรอำเภอไม้แก่น
๒. นางสาวนุเรน อาแว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นางสาวฟูชียะห์ กือสะ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นายลูกมัน อาแซ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๕. นายสัبری ไมบู	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ๑.การเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรต้นแบบ แปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ของ ศพก. เช่น บันทึกร่วม สัมภาษณ์ ภาพถ่าย วิดีโอ และเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- ๒.การวิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบข้อมูล คัดกรองข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์ศักยภาพ
- ๓.การสังเคราะห์บทเรียน สรุปบทเรียนที่ได้จากข้อมูลและวิเคราะห์ค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาและวิถีปฏิบัติที่ดี
- ๔.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดเวทีถอดบทเรียน ร่วมกันระหว่างทีมงาน ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเสริมเติมแบบรายงาน
- ๕.การจัดทำรายงานหรือสื่อสารบทเรียน สร้างเอกสารสรุป รายงาน เผยแพร่บทเรียน สู่กลุ่มเป้าหมาย และชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ อุปกรณ์บันทึกภาพและวิดีโอ แบบบันทึกรายงาน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ๑.แบบรายงานผลถอดบทเรียนเชิงวิเคราะห์ ทำให้การสัมภาษณ์ต้องใช้คำที่ให้การอธิบายเกษตรกรต้นแบบตรงกับเป้าหมายต้องการ
- ๒.เกษตรกรต้นแบบจะฉงนได้ตอบสัมภาษณ์ใช้ภาษาพื้นถิ่น ผู้จัดบันทึกต้องนำมาสังเคราะห์การสื่อสาร

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ๑.เตรียมการและวางแผนล่วงหน้าอย่างรอบคอบ กำหนดวัตถุประสงค์ ช่วงเวลา และวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน
- ๒.สร้างความเข้าใจและแรงจูงใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง
- ๓.ฝึกทีมงานด้านทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล